

ПРО КНИГИ

Книжкові огляди

Шановні читачі! Пропонуємо до вашої уваги останні книжкові новинки зі сфери філософії, які можуть вас зацікавити та спонукати до власних розвідок.

У цьому випуску ми сконцентрувались переважно на перекладах, адже вітчизняні перекладачі представили українською твори таких класиків філософської думки, як Едмунд Гусерль, Ганс Ульріх Гумбрехт, Емануеле Северино та Ібн Сина. Також варто ознайомитись із колективною монографією співробітників Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України.

Переклади, які вийшли друком упродовж 2020–2021 років:

Гусерль Е. Картезіанські медитації. Вступ до феноменології. — К.: Темпора, 2021. — 304 с.

ISBN 978-617-569-486-2

«Картезіанські медитації» — твір видатного німецького філософа, засновника феноменологічної філософії Едмунда Гусерля (1859–1938). Відповідно до пропедевтичного наміру, що ліг в основу цього твору, «Картезіанські медитації» розкривають головні аспекти феноменологічного вчення, але особливу увагу автор приділяє феноменологічній концепції інтерсуб'єктивності. Водночас тлом для розкриття феноменологічної методології, теорії конституювання Іншого та досвідчування об'єктивності стає Декартова ідея абсолютного обґрунтування знання, а також концепція трансцендентального ідеалізму, яку Гусерль почав розробляти ще 1913 року в «Ідеях I». В основу твору лягли паризькі доповіді Гусерля 1929 року, а поява 1931 року французького перекладу «Картезіанських медитацій» справила неабиякий вплив на французьких феноменологів Жана-Поля Сартра та Мориса Мерло-Понті.

Перекладач:

Андрій Вахтель — кандидат філософських наук, перекладач; сфера наукових інтересів — феноменологічна філософія, філософія ментального, філософія науки, філософський переклад.

Гусерль Е. Ідеї чистої феноменології і феноменологічної філософії. — К.: Фоліо, 2020. — 348 с.

ISBN 978-966-03-9258-8

У першій книзі «Загальний вступ до чистої феноменології» твору засновника феноменологічної філософії Едмунда Гусерля «Ідеї чистої феноменології і феноменологічної філософії» автор вперше концептуалізує феноменологію як трансцендентальну філософію. У цьому дослідженні він формулює

і експлікує такі важливі феноменологічні поняття, як природна настанова, феноменологічна редукція, інтенційність тощо. Твір стане у пригоді дослідникам сучасної філософії, викладачам філософії, студентам філософських і гуманітарних факультетів і широкому колу гуманітаріїв, які цікавляться сучасною філософією та методологією пізнання.

Перекладач:

Вахтанг Кебуладзе — доктор філософських наук, професор кафедри теоретичної і практичної філософії філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Ганс Ульрих Гумбрехт. Продукування присутності. Що значення не може передати [пер. з англ. Іван Іващенко] — Харків: IST Publishing, 2020. — 186 с. ISBN 978-966-97906-8-2

«Продукування присутності. Що значення не може передати» — фундаментальна праця Ганса Ульриха Гумбрехта, американо-німецького теоретика літератури, культуролога і філософа, професора Стенфордського університету. Гумбрехт пише, що ця книжка містить у собі «маленьку концептуальну драму» та надає теоретичного підґрунтя провокативній тезі про те, що сьогодні в гуманітарних науках, як і в просторі культури, недостатньо одних лише інтерпретативних практик. У постійному пошуці змісту втрачається не менш важливий вимір культури — її матеріальна присутність. Завдяки культурі присутності, явища та події стають більш цінними, інтенсивно переживаються й впливають не лише на почуття, а й на наші тіла. Ганс Ульрих Гумбрехт — теоретик літератури, теоретик культури і філософ, ім'я якого добре відоме в академічних гуманітарних колах України, а також у мистецькій спільноті. У 2011 році Гумбрехт вперше виступив з публічною лекцією в Україні. Серед іншого, під час цього візиту він зустрічався з харківським графіком Павлом Маковим, цьогорічним лауреатом Шевченківської премії, та мав на нього значний вплив. Незважаючи на те, що тексти Гумбрехта вивчаються в українських університетах, а також дають потенціал для теоретичного осмислення сучасного українського мистецтва, значний за обсягом доробок автора досі не представлений українською мовою в достатній мірі. Так, в Україні виходили друком статті Гумбрехта російською мовою — у журналі «Койнонія», віснику філософського факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна в 2010, 2011 і 2016 роках. У 2012 році, коли Україна приймала Чемпіонат Європи з футболу, видавництво «Дух і Літера» видало український переклад книги Гумбрехта «Похвала спортивній красі» (переклад — Марія Бистрицька).

Перекладач:

Іван Іващенко — кандидат філософських наук (Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2012), докторант філософського факультету Університету Мартина Лютера (Гале-Вітенберг, Німеччина).

Северино Е. Сутність нігілізму. — К.: Темпора, 2020. — 688 с.
ISBN 978-617-569-462-6

Збірка есеїв італійського філософа Емануеле Северино «Сутність нігілізму» — це спроба дати відповідь на фундаментальне запитання, що таке нігілізм. Один з найцікавіших мислителів сучасності аналізує причини того, чому основою наших цінностей, філософських поглядів і віри є нігілізм. Розмірковує, коли європейська цивілізація стала на хибний шлях і відійшла від істини. І як подолати нігілістичне бачення, що озивається в кожному з нас страхом смерті.

Перекладач:

Юрій Олійник — письменник, перекладач, член Національної спілки письменників України.

Докладніше про цей переклад — у 6 номері нашого журналу за 2020 рік, матеріал «Лабораторія наукового перекладу. Перекладаючи неперекладне: Е. Северино “Сутність нігілізму”?» (Ю. Олійник, В. Кебуладзе (модератор), Т. Лютий, А. Бондар)».

Ібн Сіна. Книга спасіння. — К.: Темпора, 2020. — 592 с.
ISBN 978-617-569-416-9

Ібн Сіна, відомий також під латинізованим ім'ям Авіцена, є одним із найвідоміших представників мусульманської філософської думки. Його розуміння логіки, пізнання, судження та інших базових понять вплинуло на філософську традицію не лише ісламського світу, а й далеко за його межами. «Книга Спасіння» є важливим, якщо не найважливішим текстом для розуміння концепцій Ібн Сини, а ще — прекрасним початком знайомства зі східною філософською думкою.

Перекладач:

Михайло Якубович — кандидат історичних наук, сходознавець, перекладач, дослідник доктринальної та філософської думки ісламського світу.

**Вийшла друком колективна монографія
«Комунікація і культура в глобальному світі»,
яка стала лавреатом XXII Всеукраїнського рейтингу «Книжка Року'2020»
у номінації «СОФІА»**

Є. Бистрицький, Р. Зимовець, С. Пролєсв. Комунікація і культура в глобальному світі. — К.: Дух і Літера, 2020. — 416 с. — Бібліогр.: 395–409 с.
ISBN 978-966-378-799-2

Що відбувається з нами за доби глобалізації? Як розвиток сучасних комунікаційних технологій змінює людей і суспільства? Чому інтенсифікацію міжлюдських зв'язків, економічних та культурних взаємин супроводжує не

інтернаціональне братерство, а міжнаціональні конфлікти? Як комунікативна рівність та доступність кожного засобів масової комунікації породжують революції? Чому пошуки істини перетворюються на владу пост-правди? В книзі надаються розгорнуті визначення глобалізації, комунікації і культури в їх внутрішньому взаємозв'язку. Разом з критичним викладом думок класичних і сучасних мислителів (М. Гайдегера, А. Шюца, Ю. Габер-маса, Ж. Рансьєра, Ч. Тейлора, Ж.-Л. Нансі, У. Кімліки та ін.) автори відзначають провідну роль культури в її національних проявах як головного чинника опору процесам глобалізації та, водночас, їх основного мотиватора. Відомі явища суперечок і незгоди в сучасних міжнародному та локальному дискурсах дають підстави для переосмислення традиційного погляду на комунікацію як універсальний засіб порозуміння та примирення. Аналіз комунікації, здійснений у книзі, робить зрозумілішим зв'язок політики і культури. На тлі глобалізації та змагання націй за визнання стає яснішою роль комунікації як основи формування ідентичностей — колективної та індивідуальної, а також теоретичні шляхи подолання їх конфліктів. Автори не уникають теми небезпеки деградації культури дискурсу в публічній сфері — наслідку домінування в усіх сферах життя інформаційних технологій. Критика інфовлади, що спричиняє виникнення деперсоналізованого «світу без дійсності», доповнює складну картину глобалізації разом з прикладами того, як комунікація сприяє акумулюванню досвіду для творення нового.

Книга розрахована на підготовленого читача, хоча може стати в пригоді всім тим, хто має бажання розібратися у власному ставленні до світу, в якому ми опинилися в добу глобалізації та сучасних засобів масової комунікації.

Автори:

Євген Бистрицький — доктор філософських наук, проф. (Інститут філософії НАН України)

Роман Зимовець — кандидат філософських наук (Інститут філософії НАН України)

Сергій Пролєсв — доктор філософських наук, проф. (Інститут філософії НАН України)